

Beyond Reality

Hynka Martince

Text: Barbora Klímová

Dobře etablovaný umělec žijící v Londýně, Hynek Martinec (1980), vítěz prestižní portrétní britské soutěže BP Young Artist Award, se po delší době představí v Čechách v prestižní Galerii Rudolfinum v rámci výstavy Beyond Reality, British Painting Today.

Než přistoupíme k chystané výstavě, vraťme se do minulosti. Absolvoval jsi ateliér klasické malby u Zdeňka Berana. Vše má své trvání, ale co říkáš tomu, že ateliér, kde se vyučovala precizní hyperrealistická malba, byl zrušen a podle mých informací se nepočítá s tím, že by na to měl nějaký nový ateliér na AVU navázat?

Je pochopitelně velká škoda, že ateliér profesora Berana byl zrušen. Tuto zprávu mám jen zprostředkovaně a netuším, jak se situace za posledních 5 let vyvíjela. Nicméně je škoda, že pan profesor Beran pravděpodobně nehledal pokračovatele, který by převzal jeho ateliér. Pamatuji si, když jsem studoval na AVU, tak byly neustálé boje o zavření ateliéru, a když se nad tím s odstupem času zamyslím, tak to celé vlastně bylo směšné. Kritika, která se na ateliér snažela byla zbytečná, jediné co ateliér postrádal, bylo hlubší zamyšlení se nad tématy. Dnes je klasická malba respektovaná a ve světě velmi uznávaná a mnoho známých umělců si klasickou malbu zvolili jako hlavní médium, což si asi před deseti, patnácti lety na Akademii nedovedl nikdo moc představit. Myslím si, že zrušení ateliéru je krok vedle a bude trvat dlouhou dobu, než si uvědomíme tu velkou ztrátu. Směr umění se zase posune někam jinam a klasická malba už nebude prožívat boom jako v dnešní době... Opravdu velká škoda, protože teď by s novým příchodem nového profesora mohla začít nová vlna klasické malby v Čechách. Ale asi vše má svůj čas.

► **HYNEK MARTINEC** ve studiu v Brixtonu, Londýn 2012 (foto: Paul Plews)

Jedním ze zásadních momentů ve tvé umělecké tvorbě bylo jistě získání prestižní první ceny za obraz tvé přítelkyně Zuzany. Co je možné vedle foto-realistického portréta v obraze vidět? Co pro tebe tento obraz znamená? Je v tvém vlastnictví nebo patří do nějaké sbírky?

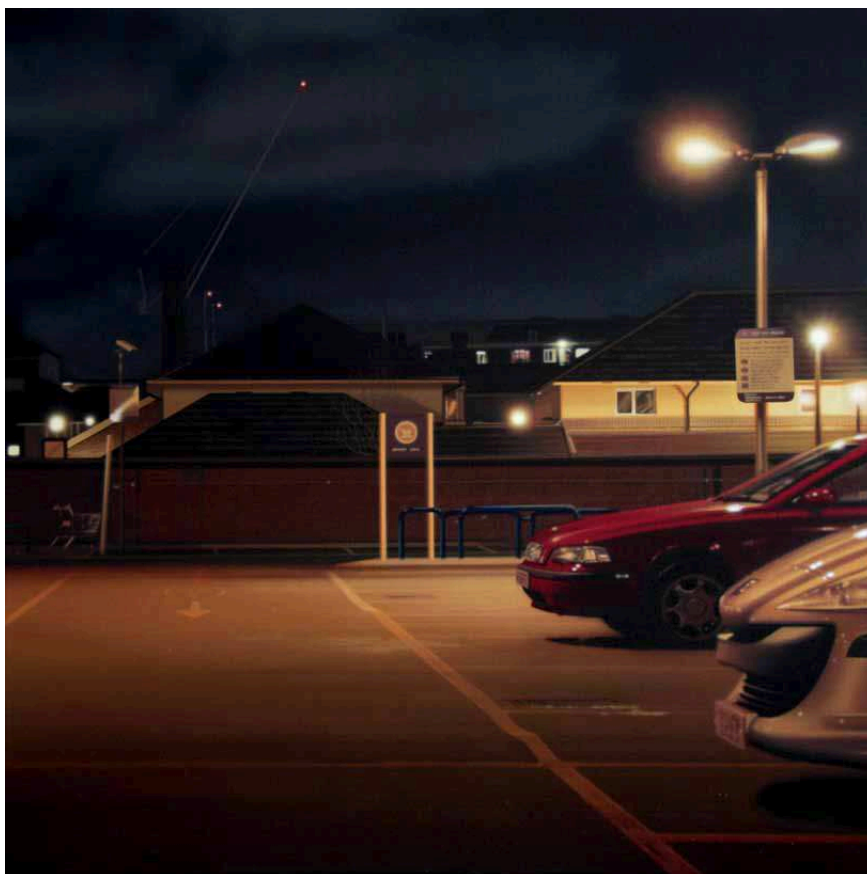
Obraz Zuzana in Paris Studio je pro mě v něčem zásadní. Ne proto, že vyhrál cenu, ale proto, že jsem ho namaloval v Paříži a obraz tak zaznamenal můj život v nějakém období, které už nemohu nikdy vrátit. Přál bych si, aby moje umění bylo jako deník spisovatele, co píše kapitolu po kapitole, které když se nakonec propojí, vznikne kniha. Nevnímám, jestli je obraz namalován hyperrealistický nebo abstraktně, to jak jsem ho namaloval, je můj přirozený styl malování. Já za tímto precizním přístupem malby sleduji odkaz, který mi dalo evropské umění. V podstatě navazuji na minulost v kontextu dnešní doby. Obraz Zuzana in Paris Studio jsem mohl několikrát velmi výhodně prodat, ale rád bych Zuzanu viděl v nějaké prestižní instituci.

Rád pracuješ v cyklech, nastává po jejich ukončení tvůrčí odpočinek nebo máš vždy něco rozpracovaného? Zažil jsi někdy pocit, že tvá tvorba ustrnula na mrtvém bodě?

Zatím jsem nikdy necítil, že by má tvorba stagnovala. Vzhledem k tomu, že neustále na něčem pracuji, tak si myslím, že má práce na sebe navazuje. Je to tak, jako když zasadíte strom, který postupně roste a vytváří si tak silnější a slabší větve, jako celek se to vše podporuje. Takže i zdánlivě slabá větve v mém projektu je nečím zásadním, proto je pro mě těžké odsoudit, jestli jsem obrazy namaloval dobře či špatně, potřebuji čas k poznání a reflexi. Nevylučuji, že někdy přijde velký vítr a některé větve odpadnou, což si myslím také někdy není na škodu. Jinak běžně pracuji na jednom cyklu asi půl roku a pak přirozenou cestou přejdu do jiného cyklu. Cítím to tak, jako když přejdu do jiné místnosti, kde je jiný interiér, jiná atmosféra. Mám rozpracované čtyři projekty, které neustále oprašuji. Je přirozené, že na některých strávím více nebo méně času.

Obdivuješ velikány jako Leonarda da Vinciho, Holbaina a další. Koho bys jmenoval ze současných umělců, jehož tvorbu tě zajímá pozorovat?

Na současné scéně je hodně zajímavých umělců. Pokud bych měl jmenovat, tak třeba Jake & Dinos Chapmanovy, Neo Rauch, Anselm Kiefer, Matthew Barney.

▲ „AT THE SAME TIME“ London Stockwell I., akryl na plátně, 70 × 70 cm, 2009 (foto: Simon Way)

Souběžně vedle hyperrealistické tvorby jsi vytvářel cyklus Kabeláže jako čistou abstrakci. Co tě vedlo k vytvoření těchto obrazů?

Místo, kde jsem žil a to byla Paříž. V té době na mě začal silně působit abstraktní duch Paříže, který se tam drží až dodnes. Mám na mysli od impresionismu až k abstrakci z šedesátých let. Při malování vlasů na portrétu Zuzky a ježdění po Paříži na kole jsem přišel na myšlenku „Kabeláží“. Ten projekt pro mě znázorňuje zachycení pohybu z bodu A do bodu B. Je to interpretace minulosti, která se už nedá vrátit. Obdivuji umění, že je schopné zachytit dobu umělce, ve které žil a budoucí generace z toho mohou čerpat. Je až neuvěřitelné, jak my lidé nedokážeme oceňovat současné umění, jako bychom si neuvědomovali, že právě umění nás přežije a budoucí generace nás bude soudit právě skrze tuto výpověď. Za dvě stě let už nikoho nenapadne jmenovat slavného sportovce či politika z dnešní doby. Zatímco další z mých cyklů, na kterém pracuji, Lost in Time ukazuje konkrétní odkazy v dějinách, „Kabeláže“ ukazují energii, která je skrytá za naším magickým životem. Něco co nás drží při životě a my to nedokážeme popsat.

Tvá práce je velmi intenzivní a soustředěná, myslíš, že ti v tom může být nápomocné i tvé částečné postižení sluchu, že když chceš, tak se uzavřeš do svého tichého obrazového světa?

Tato otázka je na dlouhé povídání. Je pravdou, že má práce je hodně soustředěná a v určitém smyslu se tam zobrazuje i moje nedoslýchavost. Myslím si, že za svůj život jsem se s tím naučil skvěle pracovat, a proto využívám nedoslýchavost jako možnost k prožívání obou dvou světů. Vnímám, že jsem byl naopak obdarován tím, že neslyším, protože paradoxně slyším daleko více než slyšící člověk. Mé slyšení je v jiné frekvenci, než je u slyšícího člověka. To znamená, že přes den slyším a přes noc neslyším a to je velký rozdíl pro me vnímání a inspiraci. Je pravděpodobné, že bych bez sluchu asi nikdy nezaznamenával denně mé sny a neměl tak odstup od obou světů jako je ticho a zvuk.

▶ ZUZANA IN PARIS STUDIO, akryl na plátně, 130 × 110 cm, 2006/07 (foto: National Portrait Gallery)

V Londýně ses dobře etabloval, tvé obrazy jsou rozprodány, objednávky na portréty máš na několik let dopředu. Co bys poradil nově příchozím umělcům do nesmlouvavého londýnského prostředí, aby měli šanci uspět?

Neznám žádný recept... Každý umělec má svou vlastní cestu.

Žít v cizině přináší často zdravý odstup a nadhled vnímání domácího prostředí. Jak bys charakterizoval zásadní odlišnosti anglické a české umělecké scény. Případně zda přidáš i nějaké klady a záporny jednotlivých scén.

Tyto dvě umělecké scény je těžké srovnávat, i přesto, že umění vzniká po celém světě. Tak v Londýně si myslím, že je poměrně hodně dobrých galerií, které reprezentují umělce profesionálním způsobem. To znamená, že dokaží toho umělce dobře zajistit a dávají mu svobodu, aby se mohl

plně soustředit na práci. Na druhou stranu, je tady obrovská konkurence a není snadné, se do dobrých galerií, dostat. Výhoda anglické scény je, že je vnímána po celém světě a nezůstává jen v Londýně. A dalším velkým přínosem je, že zde tvoří lidé z celého světa, což dává člověku zajímavý pohled, jak se na umění dívají lidé z druhé strany světa. To si myslím v Praze není obvyklé. Pražská scéna je malá a všichni se většinou znají, což může zase být výhodou, že se tam člověk dokáže velice rychle zorientovat, ale je otázkou, jestli si po delší době dokáže udržet odstup. Dalším velkým rozdílem je, že v Čechách se umělci sdružují, zakládají skupiny, to v Londýně nefunguje nebo jen okrajově. Myslím, že je to v obou případech z praktických důvodů. V Čechách to slouží jako podpora umělcům samotným, aby si udrželi sebe sama při tvorbě. Zatímco tady mu skupinu nahrazuje galerie a sběratel. Je to více

individuální a silněji rozškatlukované, kdo je úspěšný a kdo není, podle toho má umělec podmínky. Člověku to dává jasné zrcadlo, jak na tom vlastně je. České umění je velice zajímavé, jen potřebuje daleko více expandovat do světa a nečekat, že za ním svět přijde.

Po delší době budeš vystavovat v Čechách v Galerii Rudolfinum. O jakou výstavu půjde a co zde zamýšlíš představit?

Pro mě je důležité, aby výstava měla nějaké poslání, proto jsem rad, když se to podaří. To, že mohu prezentovat své nové obrazy v prestižní Galerii Rudolfinum je pro mě úžasná zkušenost a velká příležitost. Myslím si, že výstava Beyond Reality je skvěle kuratorovaná panem ředitelem Nedomou ve spolupráci s paní Slavickou. Pan ředitel Nedoma udělal neuvěřitelný kus práce, aby mohl ukázat českému divakovi anglickou současnou malířskou scénu. Myslím si, že to bude nesmírně zajímavé i pro žijící umělce v Anglii, ta výstava je zase pohledem z venku na jejich umění. Už teď se setkávám s příznivými reakcemi. A toho, že se ji mohu sám zúčastnit, si nesmírně vážím. Myslím, že to bude jedna z výstav, která se nesmí zmeškat.

Zamýšlel jsi namalovat portrét Zuzany n. 2, uvidíme ho v Rudolfinu?

Po obraze Zuzana in Paris Studio jsem se rozhodl pokračovat v jejím portrétování a pokusit se tak zaznamenat v malbě její proměnu v čase. Neustále ji fotografuji a zaznamenávám, jak se její tvář proměňuje a je vidět stopa času. To znamená, že v Galerii Rudolfinum budou poprvé představeny čtyři portréty pohromadě. Právě zmíněný obraz „Zuzana in Paris Studio“ a ve stejné velikosti na ni bude navazovat nový obraz „Zuzana in London“. V letošním roce jsem namaloval dvě velká černobílá plátna, kde je Zuzka namalovaná v duchu 19. století něco jako její portréty z minulého života, kde mi byly předlohou portréty Zuzky pořízené daguerrotypií a ambrotypii. Myšlenkou je protínání minulé doby s její současnou podobou. Portréty jsou pojmenovány konkrétními roky „Zuzana 1848“, „Zuzana 1854“, ke kterým jsem dospěl díky konkrétním událostem, které se odehrály v Kenningtonském parku kam chodím často běhat. V průběhu práce jsem si uvědomil, jak je zajímavé vnímat místo, které má svou historii. Nakonec zjistíme, že zdánlivě nadherné prostředí v sobě skrývá neuvěřitelně brutální minulost. To je něco, co bych chtěl umět zachytit v mém umění.

Autorka rozhovoru je kurátorkou Galerie Budoart

